

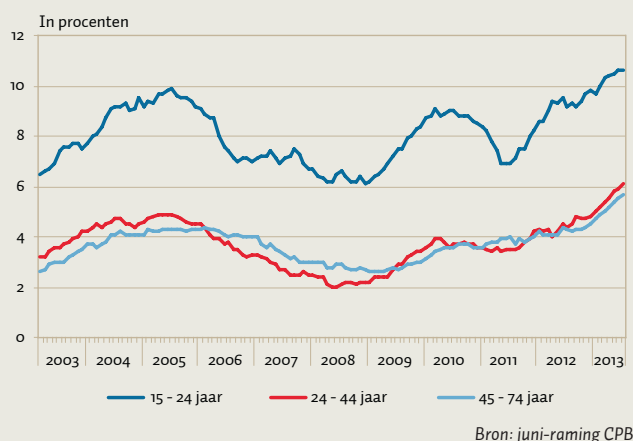
Jeugdwerkloosheid in perspectief

INTERNATIONAAL

In april 2013 bedroeg de jeugdwerkloosheid in de Europese Unie 23,5 procent, met uitschieters naar meer dan 50 procent in Spanje en Griekenland. Nederland steekt hier gunstig bij af: in dezelfde maand was hier één op de tien jongeren (15 tot en met 24 jaar) in de beroepsbevolking werkloos en dus op zoek naar een baan van minimaal 1 uur. De figuur toont het werkloosheidspercentage in Nederland voor drie leeftijdscategorieën en maakt drie dingen duidelijk. Allereerst is de werkloosheid onder jongeren hoger dan onder personen ouder dan 25 jaar. Jongeren hebben aan het begin van hun carrière veelal kortdurende arbeidscontracten, waardoor zij een hogere kans hebben om een periode van werkloosheid mee te maken. Zo had in het vierde kwartaal van 2012 een jongere gemiddeld genomen een kans van bijna 4 procent om binnen een kwartaal zijn werk te verliezen. Voor 45-plussers lag dezelfde kans met 1 procent op een beduidend lager niveau. Daar staat tegenover dat jongeren een hogere kans hebben om als werkloze binnen een kwartaal werk te vinden; 26 procent voor jongeren en 12,5 procent voor 45-plussers. Relatief weinig jongeren zijn ook langdurig (langer dan 1 jaar) werkloos. Ten tweede maakt de figuur duidelijk dat de jeugdwerkloosheid sterker fluctueert: in de afgelopen twee jaar is de werkloosheid onder jongeren toegenomen met 4 procentpunt, terwijl de werkloosheid onder 25-plussers met 2 procentpunt is gestegen. Zodra de economie weer aantrekt, daalt de werkloosheid onder jongeren ook weer het sterkst. Dat is te zien in 2006 en 2011, en valt opnieuw te verwachten als de economie weer aantrekt, de werkgelegenheid toeneemt en jongeren vooraan in de rij staan voor nieuwe banen. Ten derde is de jeugdwerk-

loosheid het laatste jaar minder hard opgelopen dan de werkloosheid onder 25-plussers. Daardoor is de fractie jeugdwerklozen in de totale werkloosheid afgenomen van 30 procent begin 2012 naar 26 procent begin 2013. Mensen van boven de 25 jaar lijken het afgelopen jaar dus relatief harder te zijn getroffen dan de jeugd. In Nederland is de werkloosheid een probleem van alle leeftijdsgroepen en lijkt voor alle groepen, dus ook voor jongeren, een aantrekkelijke economie de beste remedie. ■ **ALBERT VAN DER HORST EN ERIC VAN LOON** (CPB)

Werkloosheid in Nederland

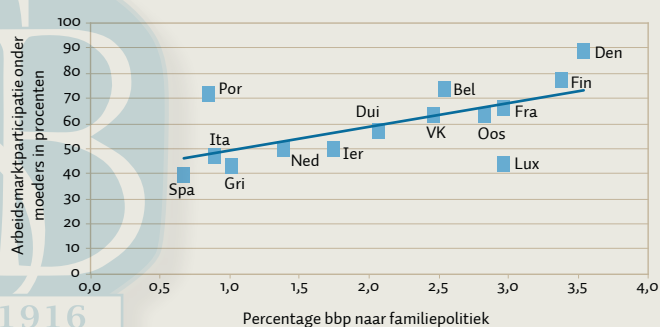
Overheidsbeleid en arbeidsmarktparticipatie moeders

MONETAIR

De Nederlandse overheid probeert steeds meer vrouwen – onder wie ook moeders – aan het werk te krijgen. Een toename in de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen kan namelijk helpen om de verwachte tekorten op de arbeidsmarkt als gevolg van de ontgroening en vergrijzing te beperken. Met data van de European Community Household Panel (ECHP, 1994–2001) en van de OESO is bekeken in hoeverre de arbeidsmarktparticipatie van moeders gecorreleerd is met het overheidsbeleid. De OESO geeft informatie over de publieke uitgaven aan familiebeleid voor alle deelnemende landen van de ECHP. Het betreft niet alleen monetair beleid zoals kinderbijslag, en de kosten van zwangerschapsverlof, maar ook niet-monetair beleid zoals kinderopvang. In de figuur is te zien dat in landen waar een relatief hoog percentage van het bruto binnenlands product (bbp) besteed wordt aan familiepolitiek, relatief veel moeders aan het werk zijn. Voorbeelden zijn Denemarken en Finland. Bovendien laat de figuur zien dat de Zuid-Europese landen relatief weinig overheidsgeld uitgeven aan familiepolitiek en dat hier de arbeidsmarktparticipatie van moeders laag is. In Nederland werd in deze periode 1,4 procent van het bbp aan familiepolitiek besteed, en werkte ongeveer de helft van de moeders met een of meerdere kinderen onder de twaalf jaar. De positieve relatie tussen het percentage van het bbp dat besteed wordt aan familiepolitiek en het aandeel moeders dat werkzaam is, is deels te verklaren aan de hand van cultuurverschillen tussen landen. Zo heerst in de Zuid-Europese landen de opvatting dat je als ouders de zorg voor je kinderen grotendeels zelf op je neemt, en daardoor is zowel het percentage van het bbp dat aan familiepolitiek besteed wordt, als het per-

centage moeders dat werkt relatief laag. Op basis van deze scatterplot kan dan ook geen causaal verband tussen publieke uitgaven aan familiepolitiek en arbeidsmarktparticipatie aangetoond worden. Desalniettemin roept de figuur vragen op over een mogelijk sturende rol van de overheid in het stimuleren van arbeidsmarktparticipatie onder moeders. Zonder enige uitgave aan familiepolitiek is het voor vrouwen immers lastig te gaan werken. Het is in deze context erg belangrijk voor de Nederlandse overheid om – voordat zij daadwerkelijk overgaat tot bezuinigingen – na te gaan wat de gevolgen van de geplande bezuinigingen zullen zijn voor de arbeidsmarktparticipatie van moeders. ■ **ANNEMARIE KÜNN-NELEN** (ROA)

Participatie moeders en familiepolitiek

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

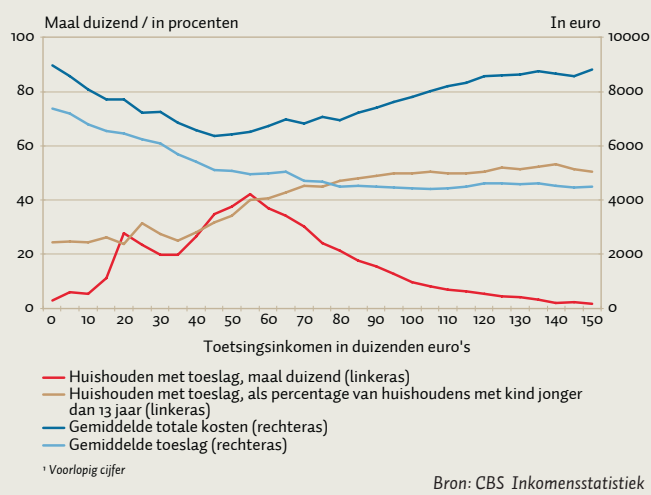
Hogere inkomens profiteren fors van kinderopvangtoeslag

ARBEIDSMARKT

In 2011 ontvingen bijna 550.000 huishoudens een toeslag ter compensatie van de kosten van formele kinderopvang. Deze toeslag wordt gefinancierd uit werkgeversbijdragen en uit de algemene middelen. Ouders dragen ook zelf bij in de opvangkosten, en wel meer naarmate hun toetsingsinkomen (het totaal van het belastbare inkomen

in box 1, 2 en 3) hoger is. Bij paren wordt hierbij het inkomen van de partners samengevoegd. Het hoogste aantal toeslagontvangers (42.000) is te vinden in de groep met een inkomen tussen 50.000 en 55.000 euro. De toeslag kwam ook terecht bij 70.000 huishoudens met een inkomen van meer dan een ton. Bij huishoudens met kinderen tot 13 jaar vond de toeslag relatief de minste ingang bij de lagere inkomens. Terwijl van de huishoudens met een inkomen tot 20.000 euro een kwart kinderopvangtoeslag ontving, was dit bij inkomens vanaf 90.000 euro de helft. Dit verschil komt vooral doordat de lagere inkomens relatief veel niet-werkende alleenstaande ouders omvatten die geen aanspraak op de toeslag hadden. De ouders betaalden in 2011 voor de kinderopvang gemiddeld ruim 7200 euro. Hun eigen bijdrage hierin was in doorsnee iets meer dan 2000 euro. De rest, zo'n 5200 euro per huishouden, werd vergoed met de kinderopvangtoeslag. Ook de hogere inkomens profiteerden nog ruim van deze regeling: in de groep met een inkomen van meer dan 100.000 euro werd gemiddeld ruim 4600 euro aan toeslag ontvangen. De kosten van de kinderopvang kunnen herleid worden tot het aantal opgevangen kinderen, het aantal opvanguren en het uurtarief. Doordat juist bij de laagste en de hoogste inkomens het aantal opvanguren relatief hoog is, vertonen de gemiddelde kosten eerst een dalend, en dan een stijgend verloop naarmate het inkomen toeneemt. De hogere inkomens maken intensiever gebruik van opvang, omdat zij meer uren werkzaam zijn. De lagere inkomens hebben relatief veel opvanguren, omdat het vaker alleenstaande ouders betreft die bij de combinatie van arbeid en zorg niet kunnen terugvallen op een partner. ■ **BART HUYNEN EN WIM BOS** (CBS)

Huishoudens met toeslag naar hoogte van inkomen, 2011

Mededinging in de West

ECONOMIE EN SAMENLEVING

In navolging van andere kleine-eilandeconomieën, gaan nu ook de landen in het Caribische deel van het Koninkrijk actief mededingingsbeleid voeren. In kleine-eilandeconomieën als Curaçao, Aruba en Sint-Maarten is vanwege de beperkte omvang van de binnenlandse markt de balans tussen productieve efficiëntie en concurrentie wankel: volledige benutting van de schaalvoordelen resulteert er in deze econo-

mieën vaak in dat slechts een of enkele bedrijven naast elkaar kunnen bestaan. Deze natuurlijke neiging naar concentratie vraagt om actief mededingingsbeleid.

De tabel geeft een overzicht van kleine eilanden die een mededingingswet hebben geïmplementeerd of in een ver gevorderd stadium zijn met de voorbereidingen hiervoor. Om een indruk te krijgen van de beperkte schaal van de eilanden, zijn het inwonertal en het bruto binnenlands product weergegeven. Een goed functionerende, onafhankelijke toezichthouder in het Caribisch gebied die als voorbeeld dient voor de op te richten mededingingsautoriteiten in het Caribische deel van het Koninkrijk, is de Fair Trading Commission van Barbados. Ook de Caribische Gemeenschap en Gemeenschappelijke Markt (CARICOM) van onafhankelijke Caribische landen onderneemt initiatieven tot de invoering van gemeenschappelijk mededingingsrecht en een gemeenschappelijke toezichthouder. Vanwege de status van autonoom land binnen het Koninkrijk, kunnen Curaçao, Aruba en Sint-Maarten geen volwaardig lid worden van CARICOM en daarom niet deelnemen aan de gemeenschappelijke markt. Andere goed functionerende toezichthouders elders in de wereld met vergelijkbare bevolkingsomvang als Curaçao, Aruba en Sint-Maarten zijn de toezichthouders op Jersey en Guernsey. Deze twee toezichthouders werken sinds 2012 samen in de Channel Island Competition Regulatory Authority, en die samenwerking blijkt een goede manier om met beperkte middelen een effectief mededingingsbeleid te kunnen voeren. ■ **KOERT VAN BUIREN EN JANNEKE VAN DER VOORT** (SEO ECONOMISCH ONDERZOEK)

Kleine eilanden met mededingingsbeleid

	Aantal inwoners 2011	Bbp 2011 (in miljoen dollar)
Caribisch gebied		
Jamaica	2.707.000	17.476
Trinidad en Tabago	1.346.000	21.907
Barbados	274.000	4313
Curaçao ¹	146.000	3056
Amerikaanse maagdeneilanden	110.000	4243 ²
Aruba ¹	108.000	2767
St. Maarten ¹	37.000	819 ³
Rest van de wereld		
Malta	416.000	8887
Guam	182.000	4491 ²
Jersey	98.000	5846
Guernsey	63.000	1263 ²
Noordelijke Marianen	61.000	716 ²
Groenland	57.000	2439
Faeröer eilanden	49.000	2447

¹ Plannen voor mededingingsbeleid in vergevorderd stadium.

² Cijfers van 2009 omdat cijfers voor 2011 niet beschikbaar waren.

³ Cijfers van 2010 omdat cijfers voor 2011 niet beschikbaar waren.

Bron: data.worldbank.org; data.un.org; data statistische bureaus betreffende eilanden

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.